

Strafrechtelijke recidive van ex-terbeschikkinggestelden

Welk percentage wordt na beëindiging van de maatregel opnieuw vervolgd voor een ernstig delict?

September 2006

B.S.J. Wartna, S. el Harbachi & A.A.M. Essers

Het WODC brengt met periodieke metingen de recidive van belangrijke dadergroepen in kaart. In dit verslag wordt ingegaan op de strafrechtelijke recidive van ex-terbeschikkinggestelden. Het gaat om personen van wie de tbs-maatregel in de periode 1974-2003 werd beëindigd. Het onderzoek is een vervolg op het rapport *Buiten behandeling* dat in 2005 verscheen en betrekking heeft op de tbs-maatregelen die tot 1999 afliepen. De centrale vraag is of de recidivepercentages sindsdien zijn veranderd. Voor een nieuwe uitstroomperiode van vijf jaar wordt nagegaan welk deel van de ex-terbeschikkinggestelden na beëindiging van de maatregel opnieuw met justitie in aanraking is gekomen voor een misdrijf met een strafdreiging van vier jaar of meer.

Box 1: Belangrijkste bevindingen

- Na een daling in de jaren '80 en '90 van de vorige eeuw, is de strafrechtelijke recidive onder ex-terbeschikkinggestelden in de laatste uitstroomperiode van vijf jaar toegenomen. Van de ex-terbeschikkinggestelden van wie de maatregel tussen 1999 en 2003 eindigde, kwam 19 procent binnen twee jaar opnieuw in aanraking met justitie na het plegen van een misdrijf met een strafdreiging van vier jaar of meer. Het percentage ligt nog wel onder het niveau van voor 1994.
- Ook de speciale recidive is ten opzichte van de uitstroomperiode 1994-1998 gestegen. De ex-terbeschikkinggestelden van wie de maatregel tussen 1999 en 2003 eindigde en die de tbs naar aanleiding van een geweldsdelict kregen opgelegd, werden na beëindiging vaker voor een nieuw geweldsdelict vervolgd.
- De ontwikkeling van de recidive in de achterliggende dertig jaar kan worden verklaard door selectiemechanismen die de in- en uitstroom van het tbs-systeem hebben bepaald. Zo nam in de loop der jaren het aantal terbeschikkinggestelde vermogensdelinquenten sterk af, met als gevolg dat het recidivepercentage als vanzelf daalde.
- De recente stijging van de recidive is vermoedelijk ook een selectie-effect. Het aantal uitgestroomde terbeschikkinggestelden is sterk gestegen en de duur van de maatregel evenzeer. Vermoedelijk werden de laatste jaren verhoudingsgewijs weer meer 'zwaardere' terbeschikkinggestelden ontslagen met relatief ongunstige vooruitzichten. Of de behandeling tijdens de tbs van invloed is geweest op de hoogte van de recidivecijfers, kon met dit onderzoek niet worden nagegaan.

Methode van onderzoek

Het onderzoek vond plaats in het kader van de WODC-Recidivemonitor.¹ In dit project wordt gebruikgemaakt van gegevens uit de onderzoeken en beleidsdatabase justitiële documentatie (OBJD), een geanonimiseerde versie van het wetelijke registratiesysteem voor afdoeningen van strafzaken. Het gebruik van de OBJD impliceert dat alleen de criminaliteit die onder de aandacht komt van het Openbaar Ministerie (OM), in kaart wordt gebracht. Delicten die niet worden opgespoord of niet worden doorgegeven aan het OM, blijven noodgedwongen buiten beschouwing. In de Recidivemonitor gelden vaste criteria voor het meten van de terugval:

- *Algemene recidive*: een nieuwe strafzaak naar aanleiding van enig misdrijf, niet afgedaan met een vrijspraak of een andere technische beslissing;
- *Ernstige recidive*: een nieuwe strafzaak naar aanleiding van een misdrijf met een maximale strafdreiging van vier jaar of meer;
- *Speciale recidive*: een nieuwe strafzaak met een geldige afdoening, naar aanleiding van hetzelfde soort misdrijf als bij de uitgangszaak

¹ Voor een uitgebreide toelichting op de werkwijze van de Recidivemonitor, zie een brochure verkrijgbaar via www.wodc.nl.

Tabel 1: Kenmerken van ex-terbeschikkinggestelden uitgestroomd in de periode 1974-2003

Cohort	1	2	3	4	5	6	
Uitstroomperiode	74-78	79-83	84-88	89-93	94-98	99-03	totaal
Aantal	497	394	371	312	275	354	2203
% man	91,8	96,2	94,6	96,5	94,5	95,5	94,6
Gemiddelde leeftijd bij uitstroom	37,5	32,9	33,7	34,9	34,6	37,4	35,7
% geboren in Nederland	92,3	89,3	86,1	75,8	75,3	72,9	83,2
Leeftijd 1e justitiecontact	30,3	26,6	24,5	23,7	22,9	23,1	25,4
Gemiddeld aantal eerdere justitiecontacten	7,3	7,3	9,5	11,7	11,2	11,9	9,7
<i>Type delict van de uitgangszaak*</i>							
vermogen geen geweld	46,5	32,4	28,8	25,6	21,5	18,4	30,6
vermogen met geweld	7,6	11,0	12,1	12,8	14,9	18,9	12,5
agressie	36,3	55,2	70,1	70,2	73,5	71,8	60,2
zedes	22,2	22,1	23,7	26,9	20,7	17,2	22,1
opiumwet	0,6	1,2	0,8	1,3	0,4	1,7	1,0
overig	3,8	5,5	5,4	8,7	5,5	8,2	5,9
verkeer	4,0	3,8	3,8	5,8	1,1	2,8	3,6
Gemiddelde duur maatregel in jaren	5,7	4,6	5,5	5,7	6,1	7,6	6,0
% ongeoorloofd afwezig	61,8	60,7	54,8	40,4	8,7	8,2	42,1
% beëindigingen vanuit proefverlof	64,4	59,1	50,1	44,2	52,2	41,0	52,9
% contraire beëindigingen	17,9	37,3	48,0	60,2	51,5	41,8	40,3

* Omdat binnen een zaak meer dan één type delict kan voorkomen, tellen de percentages op tot meer dan honderd procent

Omdat tbs alleen kan worden opgelegd voor misdrijven met een strafdreiging van vier jaar of meer, wordt in dit verslag vooral aandacht besteed aan de 'ernstige' recidive.² Nagegaan wordt hoe deze vorm van recidive zich sinds 1974 heeft ontwikkeld. In het rapport *Buiten behandeling* bleek dat de recidive onder ex-terbeschikkinggestelden die tot 1999 zijn uitgestroomd, sinds de jaren '70 vrij scherp is gedaald. In dit vervolg wordt nog één uitstroomcohort van vijf jaar aan het onderzoek toegevoegd. Dit betreft de ex-terbeschikkinggestelden van wie de tbs tussen 1999 en 2003 formeel werd beëindigd.

Tabel 1 geeft de aantallen van de zes opeenvolgende cohorten plus enkele karakteristieken van de betreffende daders. Wat opvalt, is dat het aantal uitgestroomde terbeschikkinggestelden voor het eerst sinds lange tijd is toegenomen.³ De laatste cohort telt in totaal 354 personen, 30 procent meer dan in de vijf jaar daarvoor. Belangrijk is ook dat de personen die de laatste jaren zijn uitgestroomd gemiddeld gesproken het langste terbeschikking zijn gesteld. Ten opzichte van de groep van wie de maatregel in de jaren 1994-1998 werd beëindigd, is de duur van de tbs met een kwart toegenomen. De de uitstroomleeftijd is hierdoor

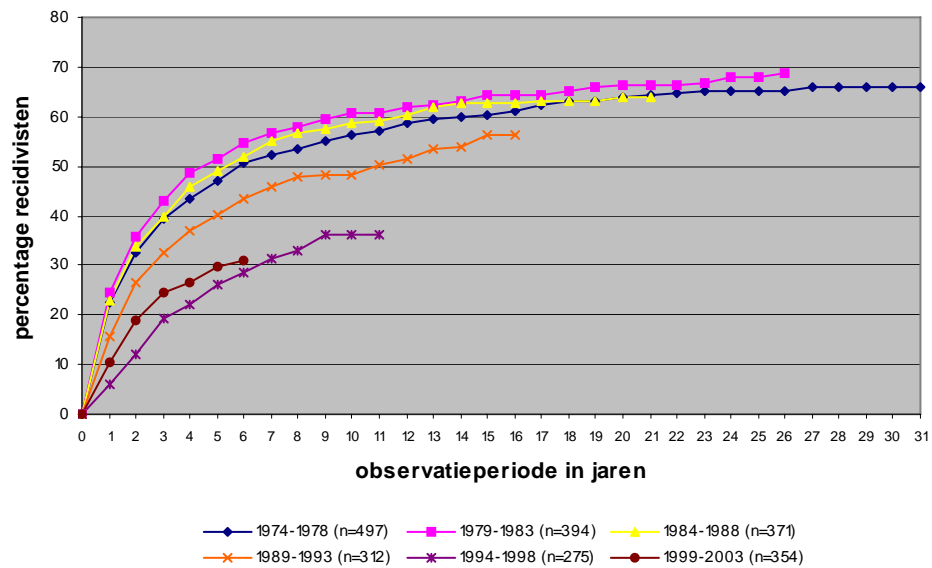
hoger komen te liggen. Het aantal allochtone ex-terbeschikkinggestelden neemt geleidelijk toe. Het aantal justitiecontacten voorafgaand aan de tbs (het 'strafrechtelijke verleden') is in de laatste cohort licht gestegen. De meeste ex-terbeschikkinggestelden kregen de maatregel opgelegd vanwege een geweldsdelict. In vergelijking met de voorlaatste cohort is het aandeel vermogen-met-geweld toegenomen. Het aandeel zedendelinquenten nam af. Het percentage ex-terbeschikkinggestelden dat tijdens de tbs op enig moment ongeoorloofd afwezig was is scherp gedaald, maar de laatste twee perioden is het stabiel. Het percentage contraire beëindigingen is gezakt. Het aandeel tbs-ers van wie de maatregel eindigde na een periode van proefverlof, schommelde.

De aspecten genoemd in de tabel hangen doorgaans samen met de kans op latere recidive. Verschuivingen op deze achtergronden leiden tot veranderingen in het niveau van recidive

² De algemene recidive is doorgaans 1,2 tot 1,4 keer zo groot als de ernstige recidive. In een tabellenboek verkrijgbaar op de site van het WODC, zijn cijfers opgenomen van de verschillende vormen van recidive van ex-terbeschikkinggestelden en andere dadergroepen, zoals ex-gedetineerden en ex-pupillen van justitiële jeugdinrichtingen.

³ Het gaat in dit onderzoek alleen om de onvoorwaardelijke tbs-maatregelen ('met bevel tot verpleging van overheidswege') die formeel werden beëindigd in de genoemde perioden.

Figuur 1: Prevalentie van ernstige recidive in zes opeenvolgende uitstroomcohorten van ex-terbeschikkinggestelden

Het algemene beeld

Figuur 1 geeft de ontwikkeling van de ernstige recidive voor zes opeenvolgende cohorten van ex-terbeschikkinggestelden. De ex-terbeschikkinggestelden uit de eerste cohort konden het langste worden gevolgd. Zij zijn uitgestroomd in de periode 1974-1978; voor hen geldt een observatieperiode van minimaal 26 en maximaal 31 jaar. Van de personen in de laatste cohort zijn alleen kort na de beëindiging van de maatregel gegevens bekend: ten minste over een periode van 1,5 en ten hoogste over een periode van 6 jaar.⁴

In het rapport *Buiten behandeling* bleek dat het percentage ex-terbeschikkinggestelden dat na beëindiging van de maatregel opnieuw voor een ernstig delict in aanraking komt met justitie, de laatste decennia sterk is gedaald. De curves in figuur 1 laten dit ook zien. De grafiek maakt echter ook duidelijk dat de recidive onder ex-terbeschikkinggestelden de laatste jaren weer is toegenomen. Misschien was met de cohort 1994-1998 het laagste punt bereikt. De recidive van de ex-terbeschikkinggestelden die in de periode 1998-2003 zijn uitgestroomd is de eerste jaren na beëindiging van de maatregel duidelijk hoger dan die van de ex-terbeschikkinggestelden uit de periode daarvoor. Binnen twee jaar is 19 procent opnieuw vervolgd wegens het plegen van een misdrijf met een maximale strafdreiging van 4 jaar of meer. In de voorlaatste cohort bedraagt dit percentage 12%. De recidive is nog wel duidelijk lager dan in de eerste vier uitstroomperiodes.

Speciale recidive

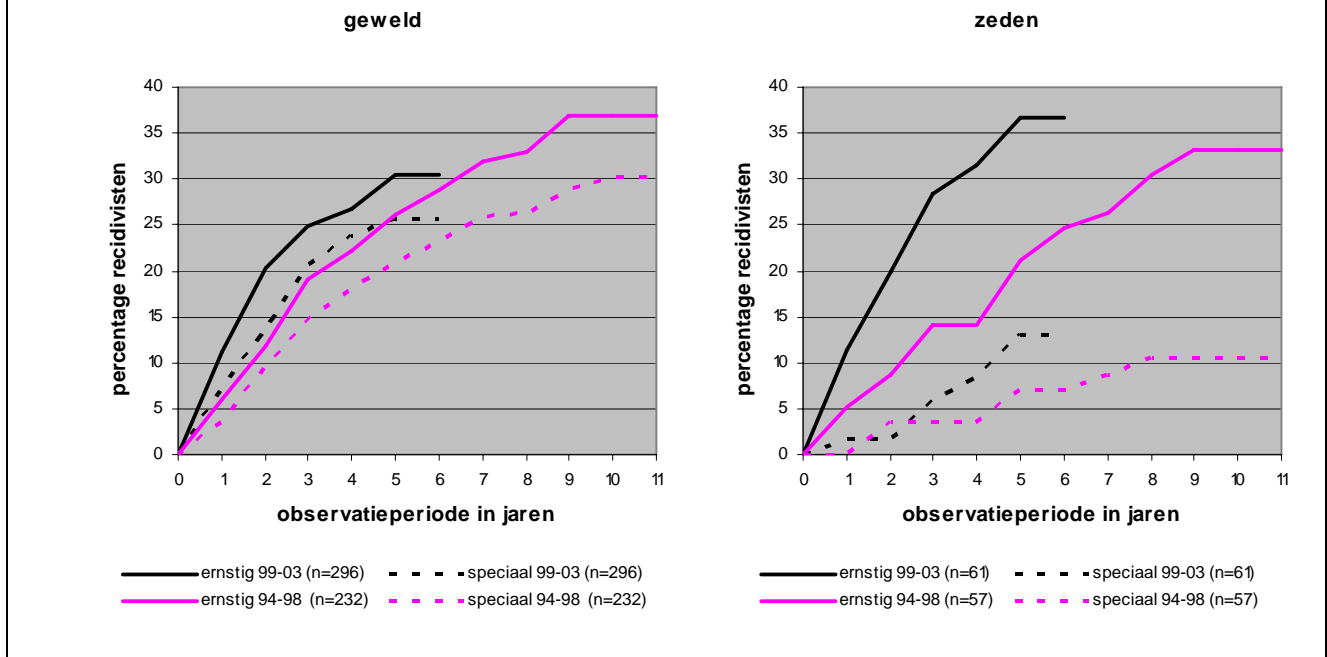
De tbs-populatie bestaat de laatste jaren vrijwel uitsluitend uit geweldplegers en zedendelinquenten (zie tabel 1). Figuur 2 geeft van deze twee hoofdgroepen het verloop van de ernstige en de speciale recidive.⁵ Voor het vaststellen van de speciale recidive worden alleen de strafzaken geteld met hetzelfde type misdrijf als in de zaak die aanleiding vormde voor het opleggen van de tbs. De analyse beperkt zich tot de laatste twee cohorten van ex-terbeschikkinggestelden.

We zien dat bij de geweldplegers naast de ernstige ook de speciale recidive is toegenomen. Ten opzichte van de vorige cohort is dus niet alleen de proportie recidivisten gestegen, maar meer specifiek ook het aantal dat opnieuw voor het plegen van een geweldsdelict werd vervolgd. Bij de zedendelinquenten is het beeld door de lage aantallen instabiel. De algemene recidive onder deze subgroep van ex-terbeschikkinggestelden is toegenomen. Over de speciale recidive kan een dergelijk uitspraak niet worden gedaan, omdat het verloop van de recidive na drie jaar slechts door enkele personen wordt bepaald. Duidelijk is wel dat in deze groep minder speciale recidive voorkomt dan onder geweldplegers. Als een zedendelinquent na de tbs opnieuw wordt veroordeeld, is het misdrijf in de meeste gevallen geen seksueel misdrijf.

⁴ 92 Procent van de personen uit cohort 6 konden twee jaar of langer worden gevolgd. De recidivepercentages werden vastgesteld door middel van *survival* analyse. Deze techniek maakt een schatting op basis van de beschikbare observaties. In de laatste jaren van de observatieperiode van ieder cohort is het resultaat mogelijk iets minder stabiel.

⁵ Beide groepen zijn uiteraard zeer heterogeen van aard. Het onderzoeksmateriaal staat echter geen verdere uitsplitsingen toe.

Figuur 2: Prevalentie van ernstige en speciale recidive in twee opeenvolgende uitstroomcohorten van ex-terbeschikkinggestelden; naar soort delict

Gecorrigeerde recidivecijfers

De cijfers in figuren 1 en 2 geven *niet* aan hoe effectief de tbs-maatregel is. De stijging van de percentages ten opzichte van de voorlaatste cohort vormt op zich nog geen bewijs voor de stelling dat de behandeling de laatste jaren in het algemeen minder succesvol geworden is. De hoogte van de recidive houdt uiteraard verband met de behandeling, maar is ook afhankelijk van andere factoren zoals de achtergrondkenmerken van de daders, de aard en ernst van hun stoornissen en de omstandigheden waarin zij na ontslag uit de tbs terecht komen. Tabel 1 toont aan dat de laatste jaren veranderingen zijn opgetreden in de samenstelling van de populatie van ex-terbeschikkinggestelden. De resultaten die tot dusver zijn gepresenteerd zouden een weerspiegeling kunnen zijn van de verschuivingen in de populatie.⁶

Om na te kunnen gaan hoe de recidive zich los van deze verschuivingen heeft ontwikkeld, zijn de ruwe cijfers gecorrigeerd. De correctie vond plaats met behulp van een Cox model, een speciale vorm van regressieanalyse (zie box 2). Figuur 4 geeft voor de zes cohorten de ernstige recidive te zien, twee jaar na het ontslag uit de tbs. Naast de ruwe percentages zijn ook de gecorrigeerde percentages afgebeeld. De gecorrigeerde cijfers laten zien hoe hoog de recidive zou zijn geweest indien de ex-terbeschikkinggestelden in termen van sekse, leeftijd, geboorteland, het type uitgangsdelict en hun delictgeschiedenis in alle uitstroompe-

rioden dezelfde kenmerken zouden hebben gehad als de ex-terbeschikkinggestelden uit de periode 1999-2003. Ze geven met andere woorden aan welke uitstroomresultaten de sector zou hebben gekend indien er op deze grootheden in de loop der jaren geen instroomverschillen waren geweest.

⁶ Een andere factor die het zicht op de feitelijke ontwikkeling van de recidivecijfers vertroebelt, is het effect van de verhoogde opsporingscapaciteit. Sinds 2000 worden over het algemeen meer misdrijven opgelost (Eggen & Van der Heide, 2005) en dit zou de (geregistreerde) recidive kunnen versterken. Via regressieanalyse is nagegaan is of de intensivering van de opsporing de recidivecijfers onder ex-terbeschikkinggestelden heeft beïnvloed. Dat bleek niet het geval. Het is dus onwaarschijnlijk dat er sprake is van een noemenswaardig registratie-effect.

Box 2: Verbanden met recidive

Of een ex-terbeschikkinggestelde in recidive vervalt en het moment waarop dat gebeurt, is natuurlijk van tal van factoren afhankelijk. De OBJD, het bronsysteem van de WODC-Recidivemonitor, bevat alleen strafrechtelijke informatie. Op basis van dit systeem kunnen geen uitspraken worden gedaan over de oorzaken en achtergronden van individuele gevallen van recidive. In dit onderzoek is geen informatie over de stoornissen van de ex-terbeschikkinggestelden voorhanden, noch zijn er gegevens beschikbaar over de behandeling tijdens de tbs. Het is dus niet mogelijk om een directe koppeling te maken tussen de resultaten van de behandeling en het al dan niet voorkomen van recidive na beëindiging van de maatregel. Wel kan op basis van de gegevens uit de OBJD worden nagegaan welke algemene kenmerken samenhangen met de kans dat ex-terbeschikkinggestelden recidiveren. De volgende persoons- en delictkenmerken kwamen daarbij als belangrijkste correlaten naar voren:

- *seks*: mannelijke ex-patiënten vertonen een hogere kans op recidive dan vrouwelijke ex-patiënten;
- *leeftijd*: hoe jonger de ex-terbeschikkinggestelde, hoe hoger het recidiverisico;
- *leeftijd bij eerste veroordeling*: hoe jonger men was t.t.v. de eerste strafzaak, hoe hoger het risico;
- *geboorteland*: bij ex-terbeschikkinggestelden geboren in Nederland is de kans op recidive groter;
- *aantal eerdere veroordelingen*: hoe groter het aantal eerdere strafzaken, hoe hoger de recidivekans;
- *het type delict*: het risico is het grootst na een vermogensdelict zonder gebruikmaking van geweld;

Op basis van de gevonden verbanden kan met behulp van een statistisch model de recidive onder ex-terbeschikkinggestelden worden voorspeld. Een dergelijk model stelt ons in staat te onderzoeken welk deel van de schommelingen in de recidive onder ex-terbeschikkinggestelden kan worden toegeschreven aan instroomverschillen tussen de cohorten. De recidivecijfers worden als het ware ontdaan van de invloed van bovenstaande demografische factoren. Na de correctie geven de cijfers beter zicht op de netto-ontwikkeling van de uitstroomresultaten van de tbs.

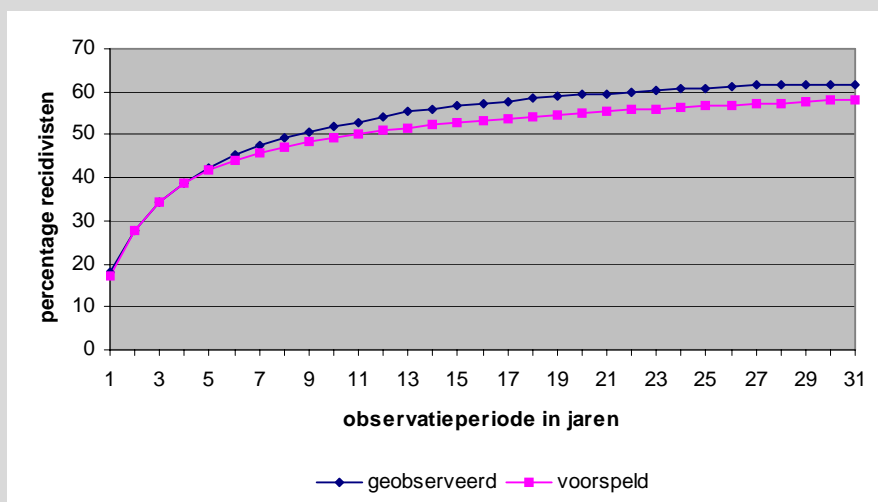
Het model dat in dit onderzoek gebruikt is, is een parametrisch Cox model (Royston, 2001) ontwikkeld via een *k-fold crossvalidation* procedure. De parameters van het model werden gefit op basis van de gegevens van 90 procent van alle ex-terbeschikkinggestelden en de kwaliteit van de voorspelling werd getest op de overige tien. Deze twee stappen, dus zowel het fitten als de validatie, werden negen keer herhaald. Steeds werden dus andere groepen van 90 en 10 procent van de totale populatie gebruikt.

Figuur 3 toont de eindresultaten van deze procedure. De figuur geeft de feitelijke en de voorspelde recidive van de ex-terbeschikkinggestelden uit de tien valideringssteekproeven.

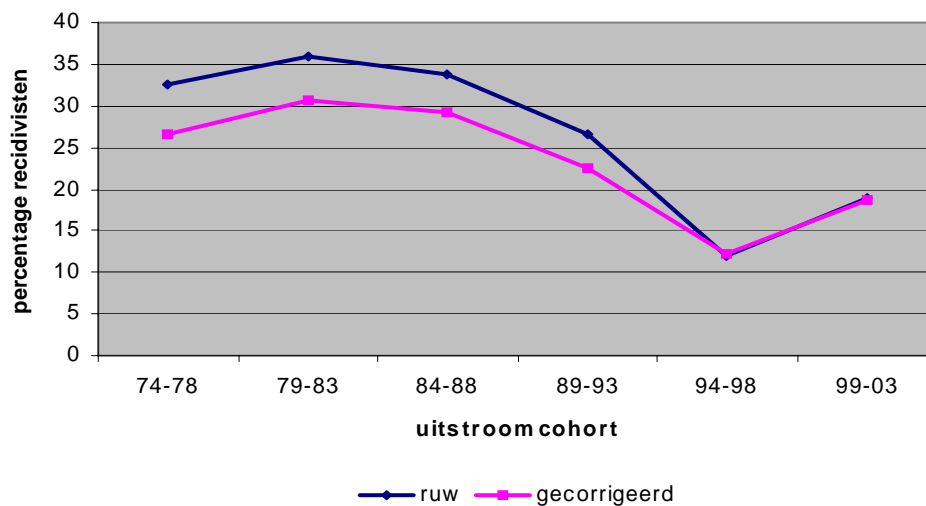
We zien dat de feitelijke recidive gedurende de observatieperiode stelselmatig wordt onderschat. Vanaf vijftien jaar valt de voorspelde recidive vier procent lager uit dan geobserveerd. In het begin van de observatieperiode voorspelt het model echter goed. De eerste vijf jaar is de afwijking niet groter dan één procent. Twee jaar na beëindiging van de tbs wijkt de voorspelde recidive slechts 0,08 procent af van de geobserveerde recidive. Dit betekent dat het model op dat tijdstip een nauwkeurige schatting doet van

de invloed van bovenstaande factoren. Anders gezegd: er vindt twee jaar na beëindiging van de tbs-maatregel op deze punten een juiste correctie van de recidivecijfers plaats.

Figuur 3: Geobserveerde en voorspelde ernstige recidive in tien 10%-steekproeven van ex-terbeschikkinggestelden uitgestroomd in de periode 1974-2003

Figuur 4: Ruwe en gecorrigeerde percentages ernstige recidive binnen twee jaar na ontslag in zes opeenvolgende cohorten van ex-terbeschikkinggestelden

De correctie op achtergrondkenmerken heeft in de eerste vier cohorten een verlaging van de recidivepercentages tot gevolg. Kennelijk omvatten deze uitstroomperiodes meer ex-terbeschikkinggestelden die bij instroom al een hoger recidiverisico hadden. Het verschil wordt vooral door de factor delicttype bepaald. In de eerdere cohorten komen veel vermogensdelinquenten voor (zie tabel 1). Deze recidiveren over het algemeen vaak en dat verklaart – voor een deel althans – waarom de ruwe percentages in de eerdere uitstroomcohorten hoger zijn dan in de latere cohorten. Als de invloed van deze en andere instroomverschillen wordt gecorrigeerd, dan neemt het verschil in recidive tussen de zes cohorten af. Maar ook na correctie voor de gemeten instroomverschillen blijft er een duidelijke ontwikkeling in de uitstroomresultaten van de tbs-sector te zien. Na een lichte stijging in de jaren '70, neemt de 2-jarige ernstige recidive in de jaren '80 en '90 af. Na 1998 neemt de recidive echter weer toe. Opvallend is dat in de voorlaatste cohort het gecorrigeerde percentage nauwelijks afwijkt van het ruwe recidivepercentage. Dit betekent dat deze groep vergelijkbaar is met de laatste cohort, althans wat betreft het samengestelde recidiverisico op basis van hun sekse, leeftijd, geboorteland, type delict en delictgeschiedenis. De stijging van het recidivepercentage na 1998, kan dus *niet* worden toegeschreven aan verschuivingen op de genoemde kenmerken. Wellicht zijn er nog andere factoren in het spel die de toename van de recidive kunnen verklaren, maar aan verschillen in de in dit onderzoek gemeten persoons- en delictgegevens ligt het in elk geval niet.

Conclusies en discussie

Met deze verlengde recidivemeting zijn de uitstroomresultaten van de tbs-sector over een tijdspanne van drie decennia in kaart gebracht. De strafrechtelijke recidive van de personen van wie de maatregel tussen 1998 en 2003 eindigde,

werd vergeleken met die van de terbeschikkinggestelden die eerder zijn uitgestroomd. Uit het onderzoek blijkt het volgende:

- na een daling in de jaren '80 en '90 van de vorige eeuw is het percentage ex-terbeschikkinggestelden dat binnen twee jaar opnieuw voor een ernstig misdrijf met justitie in aanraking komt, in de laatste periode van vijf jaar toegenomen;
- de ex-terbeschikkinggestelden die werden veroordeeld voor geweld worden de laatste jaren ook weer vaker voor een nieuw geweldsdelict vervolgd;
- ook als men rekening houdt met verschuivingen in de tbs-populatie wat betreft sekse, leeftijd, geboorteland, type delict en delictgeschiedenis, is er na 1998 sprake van een stijging van de recidive. Het percentage ex-terbeschikkinggestelden dat opnieuw voor een ernstig misdrijf wordt vervolgd, ligt nog wel onder het niveau van voor 1994.

Welke betekenis moet aan deze uitkomsten worden gehecht? Vast staat dat de ontwikkeling in de cijfers slechts voor een deel kan worden toegeschreven aan verschuivingen op demografische factoren als sekse, leeftijd, geboorteland, type delict en de omvang van het strafrechtelijke verleden. Wat er naast deze instroomverschillen nog meer ten grondslag ligt aan de toename van de recidive, kan op grond van de verzamelde gegevens niet met zekerheid worden gezegd. Uit deze meting blijkt dat de uitstroomresultaten van de tbs-sector de laatste jaren zijn teruggelopen, maar of daarmee de *effectiviteit* van de maatregel is afgenomen is nog maar de vraag. De verklaring van de onderzoeksresultaten kan ook elders worden gezocht. Misschien vormde de laatste cohort in een bepaald opzicht toch een zwaardere groep dan de groep ex-terbeschikkinggestelden van wie de maatregel in de periode 1994-1998 eindigde. We hebben gezien dat afgaand op de leeftijdsopbouw, het type delict, de omvang van het straf-

rechtelijke verleden e.d., het vooraf te bepalen recidiverisico in de laatste twee cohorten vergelijkbaar was. Het is echter denkbaar dat de aard en ernst van de stoornissen van de terbeschikkinggestelden in beide groepen verschilden. We beschikken niet over informatie met betrekking tot de psychopathologie noch over behandelgegevens, dus dit kan niet worden geverifieerd. Een aanwijzing echter, is dat de gemiddelde duur van de maatregelen in de laatste uitstroomperiode met anderhalf jaar is toegenomen. De behandelaren en de rechter achtten het bij deze groep terbeschikkinggestelden kennelijk pas na langere tijd verantwoord de maatregel te beëindigen. Wat verder opvalt, is dat het aantal uitstromers uit de tbs voor het eerst sinds de jaren '70 is toegenomen. De lange duur van de maatregel en het grote aantal uitstromers in de laatste cohort zouden er samen op kunnen wijzen dat - wellicht onder druk van de groeiende wachtlijsten- de laatste jaren weer wat meer terbeschikkinggestelden zijn ontslagen met relatief ongunstige vooruitzichten. Maar indien dit klopt, is het niet meer dan logisch dat de recidive is toegenomen. De behandeling tijdens de tbs heeft daar op zich dan weinig mee te maken.

Het historische verloop van de recidive in de tbs-sector kan betrekkelijk eenvoudig worden verklaard door te verwijzen naar selectiemechanismen die in de loop der jaren de in- en uitstroom van de terbeschikkinggestelden hebben beïnvloed. De maatregel wordt tegenwoordig aan delinquenten opgelegd met een andere *base rate* aan recidivekansen, de risicotaxatie is door de jaren heen verbeterd, men is voorzichtiger geworden de maatregel te beëindigen en er is een toenemend aantal terbeschikkinggestelden dat niet eens aan mislukken toekomt omdat ze worden opgenomen in de *longstay*. Als gevolg van deze ontwikkelingen is de recidive in de jaren 1994-1998 naar een laagterecord gezakt. Nu stijgt zij weer, omdat er mogelijk een keerpunt is bereikt: de terbeschikkinggestelden met iets minder goede vooruitzichten moeten een keer in vrijheid worden gesteld, men kan ze niet blijven vasthouden. Of de behandeling tijdens de tbs daarnaast nog van invloed is geweest op hoogte van de recidivecijfers, kan met dit onderzoek niet worden bewezen, noch worden weerlegd. De Recidivemonitor brengt alleen de uitstroomresultaten in kaart. De effectiviteit van de tbs-behandeling moet op een andere manier worden onderzocht.

Literatuur

Eggen, A.Th.J., W. van der Heide

Criminaliteit en rechtshandhaving 2004. Ontwikkelingen en samenhangen

Meppel, Boom Juridische uitgevers, 2005

Onderzoek en beleid nr. 237

Royston, P.

Flexible alternatives to the Cox-model, and more

The Stata Journal, vol. 1, 2001, pp.1-28

Wartna, B.S.J. , M. Blom, N. Tollenaar

De WODC-Recidivemonitor

Den Haag, WODC, 2004

Wartna, B.S.J. , S. el Harbachi, L.M. van der Knaap

Buiten behandeling. Een cijfermatig overzicht van de strafrechtelijke recidive van ex-terbeschikkinggestelden

Meppel, Boom Juridische uitgevers, 2005.

Onderzoek en beleid nr. 230

Deze reeks omvat korte verslagen van onderzoek dat door of in opdracht van het WODC is verricht. Opname in de reeks betekent niet dat de inhoud het standpunt van de Minister van Justitie weergeeft.

Alle rapporten van het WODC zijn gratis te downloaden van www.wodc.nl. Op deze site is vanaf oktober 2006 ook een tabellenboek verkrijgbaar met alle uitkomsten van het recidiveonderzoek onder jeugdige en volwassen daders en onder ex-terbeschikkinggestelden, ex-gedetineerden en ex-pupillen van justitiële inrichtingen.